Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

09.11.2017

Eduskunta
Aurorankatu 6
00102 EDUSKUNTA

Viite HE 106/2017

Asia Lausunto eduskunnan Valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2018 HE 106/2017

Taiteen edistämiskeskus kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja esittää, että eduskunta tekee seuraavat muutokset vuoden 2018 valtion talousarvioon.

1. **Momentille 29.80.51 Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha) myönnetään määrärahaa 17 933 940 euroa v. 2017.**

Taiteilija-apurahan kehitys vuosina 1970-2016 (vuoden 2016 rahanarvoon muutettuna)
(Vuodesta 2009 apurahaan liitetyn pakollisen MYEL-maksun osuuden (km. 14 %) vähentämisen jälkeen)

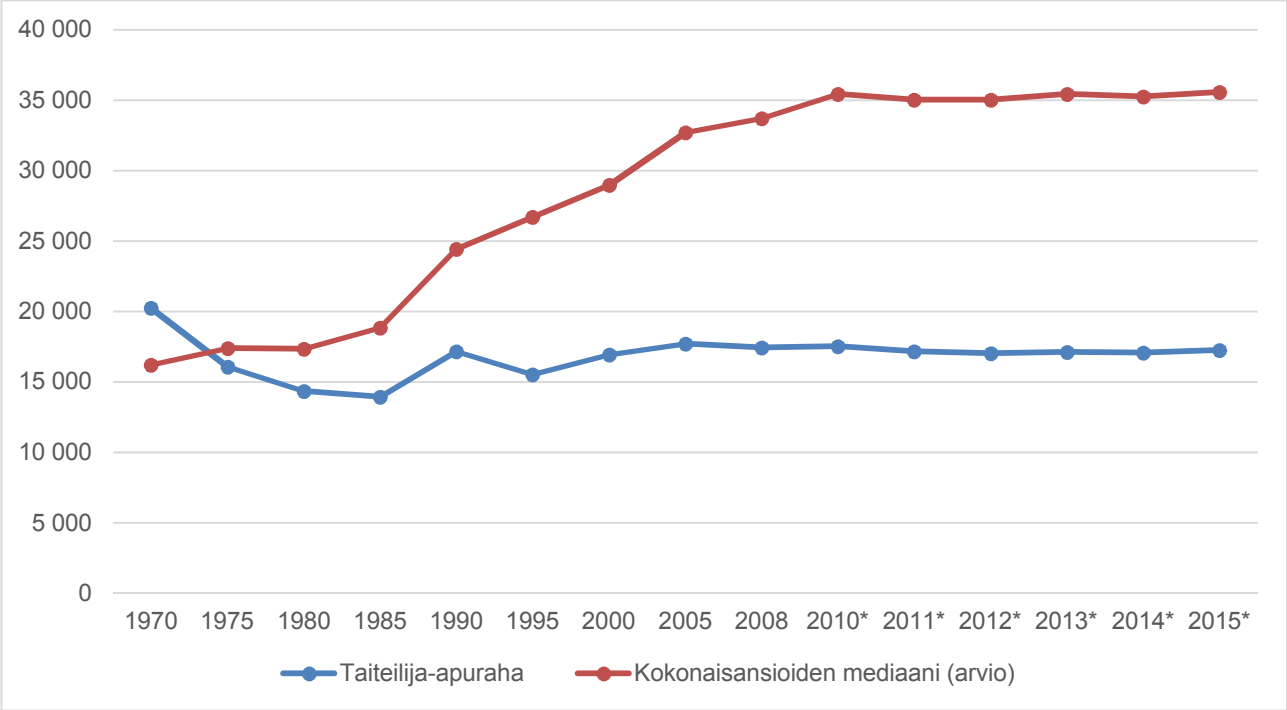

lähde: erityisasiantuntija Kaija Rensujeff, Taiteen edistämiskeskus 2017

Taiteen edistämiskeskus työllisti vuonna 2016 lähes 900 henkilötyövuotta taiteilijoita valtion taiteilija-apurahoilla ja työskentely-apurahoilla. Virasto esittää, että vuodesta 2018 lähtien viraston tavoitteena olisi taiteilijoiden työllistäminen apurahoilla 1 000 henkilötyövuoden edestä.

Valtion taiteilija-apurahojen rahallinen arvo on selkeästi jäänyt 2000-luvulla jäänyt jälkeen yleisestä ansiotason kehityksestä.

Siksi Taiteen edistämiskeskus ja Taideneuvosto esittävät eduskunnalle, että

- Valtion taiteilija-apurahojen vuosittain maksussa oleva määrää nostetaan 100:lla (645)
- Valtion taiteilija-apurahaan tehdään tasokorotus, jonka jälkeen taiteilija-apuraha on 1850 euroa kuukaudessa

Muutoksilla toteutettaisiin tavoitteita 1) taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytysten parantaminen sekä tuotannon ja jakelun muotojen monipuolistuminen ja 2) lisätä osallisuutta kulttuuriin ja kaventaa eri väestöryhmien eroja osallistumisessa.

2. **Momentilta 29.80.16 Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha) vuosittain myönnettävien uusien ylimääräisten taiteilijaeläkkeiden määrä nostetaan 100:aan.**

   Ylimääräisten taiteilijaeläkkeiden tarve on edelleen suuri, sillä 2000-luvun lopulta lähtien eläkkeelle jääneiden suurten taiteilijaikäluokkien eläketurva on usein huono. Koska eläkkeitä on myönnettävänä vuosittain liian vähän, ja kielteisten päätösten perusteena on pääsääntöisesti määrärahan riittämättömyys, kasaantuu eläkehakemusten paine vuosi vuodelta.

   Hakijoiden määrä on 2000-luvulla noussut yli 500:n ja vain noin 10 % hakijoista saa eläkkeen.

3. **Momentille 29.80.01 Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) myönnetään nettomäärärahaa 4 616 000 euroa v. 2018.**

   Taiteen edistämiskeskukselle myönnetyt hallintomäärärahat ovat viraston olemassaolon aikana leikkautuneet 19 %. Henkilöstö- ja tietojärjestelmäkulujen lisäksi virasto ylläpitää hallintomäärärahallaan 11 toimipistettä sekä maksaa hallintomäärärahastaan taidetoimikuntien, lautakuntien, kulttuurilehtipaneelin ja Taideneuvoston yhteensä 240 jäsenille kokouspalkkiot.

29.80.01 Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	
2018 talousarvio	3 966 000
2017 talousarvio	4 052 000
2016 talousarvio	4 289 000
2015 talousarvio	4 382 000
2014 talousarvio	4 511 000
2013 talousarvio	4 919 000

Taiteen edistämiskeskus ja sen yhteydessä toimivat toimikunnat ja lautakunnat käsittelevät vuosittain lähes puolet koko opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle tulevista

valtionavustushakemuksista. Merkittävistä määrärahaleikkauksista johtuen Taiteen edistämiskeskus pystyy osoittamaan apurahoihin ja valtionavustuksiin liittyvään työhön enää vain 28 henkilötyövuotta, mikä on suhteutettuna 14 000 viraston vastaanottamaan valtionavustushakemukseenverrattuna moninkertaisesti vähemmän kuin muualla opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla tai muilla hallinnonaloilla.

Avustusten kappalemäärät eri virastojen osalta*	
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus Ara	612
CIMO	**2 800**
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira	41 106
Etelä-Suomen alueahallintovirasto	611
Innovaatiorahoituskeskus Tekes	6 450
Itä-Suomen aluehallintovirasto	355
Kansallinen audiovisuaalinen instituutti	**2**
Kansallisarkisto	**11**
Lapin aluehallintovirasto	169
Liikenne- ja viestintäministeriö & Viestintävirasto	20
Liikennevirasto	432
Lounais-Suomen aluehallintovirasto	317
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto	587
Maa- ja metsätalousministeriö	440
Maaseutuvirasto	7
Museovirasto	**791**
Oikeusministeriö	39
Opetus- ja kulttuuriministeriö	**5 068**
Opetushallitus	2 694
Palosuojelurahasto	276
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto	243
Puolustusministeriö	5
Sisäministeriö - Rajavartio-osasto	2
Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA	2 516
Sosiaali- ja terveysministeriö	184
Suomen Akatemia	**4 909**
Taiteen edistämiskeskus Taike	**13 609**
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	203
Työ- ja elinkeinoministeriö	176
Valtiokonttori	2
Valtiovarainministeriö	64
Ympäristöministeriö	107

*Lähde: Opetus- ja kulttuuriministeriön tilauksesta KGMP:n parhaillaan tekemän valtionavustustoiminnan kartoituksen yhteydessä tehty selvitys valtionavustushakemusten määrästä

Toisin, kuin samalla hallinnonalalla toimivassa Suomen Akatemiassa, valtionavustuspäätöksiä tekeville tai niitä valmisteleville toimikunnan ja lautakunnan jäsenille ei makseta kuukausikorvausta tai edes työmäärään perustuvaa asiantuntijapalkkiota, vaan ainoastaan kokouspalkkio. Virasto pitää tämän hetkistä tilannetta kohtuuttomana ja valtionhallinnolta edellytettävien yhdenvertaisten toimintatapojen vastaisena.
Siksi Taiteen edistämiskeskus esittää eduskunnalle, että

- Taiteen edistämiskeskuksen hallintomäärärahoihin lisätään virastolle vuosina 2016 – 2018 osoitettuihin uusiin tehtäviin (mm. ylimääräiset taiteilijaeläkkeet, avustukset vammaisyhteisöjen kulttuuritoimintaan ja kulttuurin saavutettavuuden edistämiseen, erityisavustukset kulttuurilehdille, festivaaliavustukset, Elokuvasäätiön takaisinperintä- ja maksatuksenkeskeytystehtävät sekä näihin avustuksiin ja avoimeen hallintoon kuuluvat lisääntyneet viestintätehtävät) liittyen kolmea (3) henkilötyövuotta vastaavaa määrärahaa kolmen uuden viran perustamiseen (180 000 €)
- Taiteen edistämiskeskuksen hallintomäärärahaan lisätään viimeistään vuoden 2019 alusta 300 000 euron määräraha, jolla nykyisen kokouspalkkion (puheenjohtaja 160 euroa ja jäsen 120 euroa) lisäksi

taidetoimikuntien ja lautakuntien jäsenille maksetaan edes kohtuullinen korvaus noin 14 000 avustushakemuksen läpikäyntiin ja arviointiin käytetystä ajasta.

Lisäksi virasto esittää eduskunnalle, että

- Taiteen edistämiskeskuksen hallintomäärärahaan lisätään määräraha Salama-järjestelmän jälkeisen tietohallinto- ja asiointijärjestelmän valmistelukuluihin (50 000 €)
- Taidetoimikuntalaitoksen 50-vuotisjuhlavuoteen liittyen Taiteen edistämiskeskuksen hallintomäärärahoihin osoitetaan kertaluonteista määrärahaa (120 000 €)

Johtaja Minna Sirnö

Taiteen tukemisen päällikkö Esa Rantanen

Jakelu SiTJ